

[J. M. Pedersen.]

førsteret til opfindelserne, men jeg mener som sagt, at det bliver en temmelig vanskelig og ret uløselig opgave for os her at lave regler. Og med hensyn til den frist, der er tale om i forslaget, at arbejdsgiveren inden 4 måneder skal give besked om, om han vil købe en opfindelse af sin arbejdstager, finder jeg det meget vanskeligt, for ikke at sige helt umuligt, at sætte en sådan frist i en lov, for selvom mange gange en eller to måneder, ja, måske kun 14 dage, vil være tilstrækkeligt til at undersøge, om en opfindelse er noget værd, kan der i mange tilfælde gå både halve og hele år. Derfor synes jeg, det vil være farligt at sætte en tidsfrist; det kan være så variabelt, efter hvad opfindelsen går ud på.

Men heller ikke jeg vil forlænge forhandlingen her ved første behandling, men jeg vil henvise til de udtalelser, som mit partis ordfører, nu afdøde hr. Niels Pedersen, ved tidligere behandlinger har fremsat. Han var jo ifølge sit arbejde særlig godt inde i de problemer, vi her behandler, idet den virksomhed, han var leder af, havde en masse patenter, og jeg tilslutter mig fuldtud hans udtalelser og håber, at de, der skal arbejde med forslaget — jeg går ud fra, at det kommer i udvalg — vil læse igennem, hvad hr. Niels Pedersen har sagt; jeg henviser til folketingets forhandlinger den 26. oktober 1951 sp. 528.

Med disse ord vil jeg slutte mit indlæg og håbe, at der kommer noget godt ud af behandlingen, men jeg tror ikke, vi kan løse denne opgave.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Jeg vil gerne takke ordførerne for den velvilje, der er kommet til udtryk gennem deres indlæg her i dag. Spørgsmålet er blot, om ikke lovforslaget drukner i lutter velvilje, selvom den sidste ærede ordfører gjorde sit til, at det ikke skulle ske. Men jeg vil gerne for min part tilsige medarbejde, og jeg håber, vi virkelig kan nå frem til et resultat. Afgørende for, om forslaget skal vedtages eller forkastes, må vel være, om det netop stiller arbejdstagerne bedre eller ej.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lindberg: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i postloven.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 321; fremsættelsen findes i tidenden sp. 879).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 5 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring i statsbaneloven.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 327; fremsættelsen findes i tidenden sp. 881).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Poul Hansen (Svendborg): De to forslag, der her behandles, kommer sikkert ikke som nogen overraskelse, da de faktisk i flere måneder har været varslet. I selve postloven forudsættes jo, at postvæsenet rent forretningsmæssigt skal kunne hvile i sig selv. Således har det også været i de foregående år, men omkostningernes stigning har efterhånden ændret tilstanden således, at hvis det fortsat skal være tilfældet, vil en ændring af taksterne være nødvendig. Jeg kan give tilslutning til, at det rent forretningsmæssige synspunkt opretholdes på dette område, og derfor giver de ændringer, der nu foreslås, mig ikke anledning til særlig omtale. Dog skal jeg bemærke ganske enkelte ting.

Når talen er om ændring af brevtakstens størrelse, synes jeg, man må erkende, at det er en lempelig måde, man har valgt. Brevet på under 20 g berøres jo ikke, men den grænse, der ellers lå ved 50 g for den laveste takst, sættes ned til 20 g. Det berører altså ikke folks almindelige korrespondance, at taksten sættes op for breve mellem 20 og 50 g, og samtidig opnår man, som det siges i bemærkningerne til forslaget, at man får en vis skandinavisk koordination på dette område. Skulle jeg hæve en kritisk

[Poul Hansen (Svendborg).]

røst, må det være, at man ikke for tit bør ændre de almindelige regler, ikke mere end nødvendigt. Imidlertid håber jeg, at befolkningen på dette område her med hensyn til brevene hurtigt lærer at indrette sig, selvom det måske nok vil gå lidt ud over provenuet.

Når jeg nævner de almindelige regler, skyldes det ikke så meget dette punkt i ændringerne, men det, at jeg synes at kunne spore en vis svingning på et andet felt. Det er ikke så forfærdelig mange år siden, vi indførte begrebet rene tryksager. Det voldte mange bryderier, postvæsenet var forøvrigt meget streng med fortolkningen, men nu afskaffer man det altså igen, således at alle tryksager skal betales ens, nemlig med den højeste takst. Jeg skal undlade drillerier, blot henstille, at man ikke altfor ofte efter etatens indtægtsbehov jonglerer med begreberne og dermed skaber forvirring blandt kunderne, som dog postvæsenet som enhver anden god forretningsmand skal regne med og tage hensyn til. Dernæst er det altid klædeligst overfor det høje ting, at man ikke den ene gang påberåber sig særlige hensyn og får et forslag gennemført og så igen efter et kort åremål ikke ønsker disse hensyn respekteret.

Hvad angår de øvrige forhøjelser, synes jeg, de er moderate og velbegrundede. Særlig med hensyn til pengeekspeditionerne: opkrævninger, anvisninger o. s. v., er der ikke tvivl om, at de på grund af deres arbejdskrævende karakter trods forhøjelserne stadigvæk betyder en billig service overfor kunderne. Avisposttaksternes ændring kan man nok være betænkelig ved af så mange grunde; men jeg tror iøvrigt, at den er velbegrundet økonomisk set.

Det lille forslag om ændring i statsbaneloven drejer sig om banepakkerne, og der sker her blot det, at man, som det altid har været skik, koordinerer taksterne for banepakker med taksterne for postpakker.

På grund af tidernes udvikling skal jeg derfor på mit partis vegne anbefale en villig behandling af de ændringer, der her er foreslået. Detaillerne mener jeg bedst vi kan se på i udvalget.

Holmberg: Postvæsenet har i mange år været en etat, der økonomisk har hvilet i sig

selv. Det vil den imidlertid stadig være, selvom de forhøjelser, der nu er foreslået, ikke bliver vedtaget, i alt fald i det store og hele; der er jo også noget, der hedder rigstelefonen. Men i og for sig er der mærkelige argumenter i bemærkningerne til forslaget om ændring i statsbaneloven; der står nemlig, at ved det politiske forlig i september udgik forhøjelsen af taksterne for banepakker, fordi forslaget om forhøjelse af postvæsenets pakketakster ikke blev fremmet. Nu kommer regeringen med forslag om forhøjelse af posttaksterne, og så anføres det som naturligt, at taksterne for banepakker tages med. Mit parti afviste i september at være med, og vi må stadig mene, at en forhøjelse på disse områder vil medvirke til at forhøje erhvervenes omkostninger.

Ministeren udtaler i sin fremsættelsestale, at en almindelig forhøjelse af brevportoene ville være betænkelig; derimod foreslår han den laveste portoklasse for breve nedsat fra 50 til 20 g; men det er jo en forhøjelse, hvad der iøvrigt også er anført. Vi tror, at det, der eventuelt bliver indvundet her, vil blive opslugt af en betydeligt større administration. Det er sikkert sådan, at man ved at veje et brev i hånden kan mærke, om det vejer mere end 50 g, derimod kan man ikke mærke, om det vejer over 20 g; i alt fald bliver der et betydeligt større antal breve, der skal vejes på vægt. At forhøjelserne vil betyde en stigning i abonnementsprisen for dagblade, ugeblade og fagblade, er givet, og særlig fagbladene, men også de små dagblade, har vanskeligheder nok at kæmpe med i forvejen; jeg har haft beviser for, at en hel del af disse blade arbejder under en endda meget streng økonomi.

Jeg mener ikke, at de foreslåede forhøjelser rent forretningsmæssigt er nødvendige for postvæsenet. Tilbage bliver da, at vi her bevilger en hel del millioner. Hvis forhøjelserne så endda var et led i en større saneringsplan, var det noget andet; men det er jo en enkelt ting, der er draget frem.

Jeg sagde til indledning, at det er ikke så længe siden, folketinget sidst så disse forslag, og da blev de fejlet af bordet. Jeg er egentlig spændt på, hvad det radikale partis repræsentant siger til denne genfremsættelse. Der blev som bekendt for nogle få måneder siden afsluttet et forlig imellem

[Holmberg.]

regeringen, det radikale venstre og tildels retsforbundet, og regeringen mødte dengang med et større kompleks af lovforslag. En del af dem blev gennemført, andre blev henlagt, og blandt de forslag, der blev henlagt, var forslaget om forhøjelse af posttaksterne. Såvidt jeg husker, var de radikales motivering dengang for ikke at tage problemet med i puljen den samme som motiveringen for deres modstand mod den ekstra forhøjelse af omsætningsafgiften af biler, nemlig at det ville betyde en forhøjelse af erhvervenes omkostninger. Når der indgås et forlig mellem to eller flere partier, er det jo normalt sådan, at det, man ikke kan blive enig om, men må lade ligge, ikke genfremsættes et par måneder efter, i de fleste tilfælde endda ikke i næste samling. Det, at noget ikke gennemføres, kan nemlig være lige så afgørende for afslutningen af et kompromis som det, der gennemføres. Jeg ved ikke, hvilken rolle posttaksterne har spillet under forhandlingerne i september; men der var jo også andre emner, der blev taget af dagsordenen. Det vil derfor i og for sig ikke være uden betydning allerede nu at få at vide, om vi i den kommende tid skal præsenteres for flere af de forslag, der dengang blev lagt væk. Men det kan jo være, at det ved septemberforliget blev aftalt, hvor længe kompromisset skulle binde de deltagende partier. Det er jo imidlertid kun et par måneder siden, det blev afsluttet.

Efter hvad der nu foreligger for os, må vi i det store og hele afvise forslagene; men vi er villige til at se på enkeltheder i et eventuelt kommende udvalg.

Tesdorpf: Mit parti mener, at lovforslaget om ændringer i postloven og lillebroren om ændring i statsbaneloven begge er sagligt dårligt gennemtænkt. Formålet med ændringerne må, såvidt man forstår, være, at der skulle komme et større overskud frem. Det gør der tilsyneladende også efter opstillingen i lovforslaget; men jeg tvivler meget på, at der vil komme det i praksis.

Jeg synes, det vil være lidt urimeligt at stå her og gentage de anker, som det ærede medlem hr. Holmberg netop har fremført, og som jeg for en hel dels vedkommende er enig i. Hovedvægten må efter min mening

lægges på, at man fra regeringens side under vurderer al den ulejlighed, der efter den foreslåede nye vægtgrænse bliver med at veje brevene; det er, synes jeg, den væsentligste ændring, bl. a. fordi den også vil give en masse ekstraarbejde med at opkræve den strafporto, som givet vil blive følgen. Man skulle efter min mening langt snarere tilstræbe ensartede og enkle takster i stedet for mere indviklede. Denne ændring medfører, at de penge, som man på denne måde tager fra kunderne, i realiteten bliver brugt til den større administration, som bliver følgen, og det synes jeg aldrig kan være af det gode.

Det er forøvrigt — således som det også blev nævnt af den foregående ærede taler — ikke første gang, at vi i løbet af kort tid præsenteres for et forslag af denne karakter, men det er vel også et led i det økonomiske forlig, der blev sluttet mellem regeringspartiet og det radikale venstre, og hverken regeringen eller de radikale kan med nogen rimelighed forvente, at andre bagefter skal hjælpe dem med at samle krummerne op fra gulvet. Hvis man synes, at disse krummer ikke kan undværes, har disse to partier jo det samme flertal, som de havde dengang, som de brugte dengang, og som vil gøre det muligt for dem at få disse ting ført igennem, hvis de virkelig finder det nødvendigt.

Det er ganske naturligt, at den foreslåede ændring i statsbaneloven ikke kan aftvinge nogen større interesse hos dem, som ikke synes, at de foreslåede ændringer i postloven har nogen større interesse.

Det er ikke så forfærdelig tit, at vi har lejlighed til her i tinget at drøfte statsbanerne og deres takster, og jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til at gøre en bemærkning, som har relation til statsbanernes takster. Man har meget ofte oplevet — sidst nu ved lastbiloverførslen over Store-Bælt i forbindelse med den privat oprettede færgerute — at statsbanerne, enten fordi en konkurrence opstår, som i dette tilfælde, eller fordi en konkurrence eksisterer, pludselig sætter taksterne brat ned på et bestemt område. Det er selvfølgelig klart, statsbanerne er en forretning, som må kunne gøre den slags ting ligesom andre forretninger, og man må indrømme, at når statsbanerne gør noget sådant, kan man

[Tesdaorpf.]

på kundernes vegne kun glæde sig over, at de på grund af den opståede konkurrence enten får en prisnedsættelse eller måske en bedre betjening. Vi har jo netop set en hel del af den slags i sommer ved Store-Bælt, og det lader til, at det foreløbig fortsætter.

Men der er jo også et „men“ ved det, og det er det, jeg gerne vil sige lidt om. Man har ofte en følelse af, at en sådan sag ender på den måde, at statsbanerne benytter lejligheden og deres magt, kan man sige, til at kvæle konkurrenten; ved hjælp af deres kapitalstærke stilling, med statskassen og skatteyderne i baghånden, går statsbanerne ofte en tid langt, langt ned i pris, og når så konkurrenten er slået ud, sætter de prisen op igen.

Jeg ved godt, at hele dette spørgsmål er meget indviklet og kompliceret, og denne sag har mange sider. Der er bl. a. det at tage hensyn til, at vi som part i statsbanerne alle må være interesseret i, at statsbanerne økonomisk løber rundt — jeg indrømmer, at det ser ud til at blive vanskeligt nogensinde at få dem til det. Men når man har oplevet disse eksempler på kampen mellem det private erhvervsliv og statsbanerne og også oplevet den uretfærdighed, som noget sådant tit medfører på grund af statsbanernes meget mægtige stilling overfor den enkelte erhvervsdrivende, kan det ikke undgå tit at efterlade et indtryk hos en af, at det ikke altid går helt anstændigt til i den slags sager.

Jeg nævner disse ting, fordi jeg vil benytte lejligheden til direkte at efterlyse noget, der har været talt om før, nemlig en samlet plan for, hvorledes man vil tilrettelægge alle disse spørgsmål fremover. Det var et sidespring, som jeg gerne har villet benytte lejligheden til nu, da vi taler om statsbanernes takster.

Jeg skal slutte med at sige, at mit parti mener ikke, at de fremsatte lovforslag er sagligt godt udformet. Vi vil selvfølgelig medarbejde om forslagene, hvis der bliver nedsat et udvalg, men jeg kan ikke tilsige megen velvilje overfor dem på det grundlag og med den baggrund, hvormed de fremtræder.

A. C. Normann: De to foregående talere ville ikke hjælpe regeringen med at samle

krummer op; da de ikke havde været med i aftalerne i september, ville de heller ikke hverken nu eller for fremtiden bidrage til at hjælpe regeringen på dette område.

Det ærede medlem hr. Holmberg var spændt på, hvorfor det radikale venstre ikke i september ville gå med til en ændring af postloven, når vi godt kan gøre det nu. Denne gang er der altså ikke tale om nogen strejkeerklæring; for de to ærede ordførere ville godt holde mulighederne åbne for forhandling, selvom de ville se på lovforslagene uden større velvilje i et udvalg. Jeg tror, det er klogt, at man ikke ligefrem kommer med en ny strejkeerklæring nu; de ulovlige strejker er jo i mellemtiden blevet noget upopulære både udenfor tinget og i tinget, og jeg har også fornemmelsen af, at denne taktik ikke bliver gentaget på samme måde som i september måned. Men jeg er glad for den interesse, der fra begge sider vises overfor det radikale venstres standpunkt i sagen. Jeg for mit vedkommende ser på dette spørgsmål som et rent sagligt spørgsmål.

I september var der jo tale om at gennemføre ordninger, som kunne bidrage til inddragelse af købekraften. Vi ville ikke have gjort postvæsenet til genstand for indirekte beskatning. Det er et standpunkt, det radikale venstre altid har taget, og som vi også har i øjeblikket, og derfor kan jeg se ganske uortodokst og sagligt på de ræsonnementer, der er gjort gældende navnlig af det ærede medlem hr. Holmberg. Vi har det grundsynspunkt og er villige til at tage konsekvensen deraf, at postvæsenets økonomi bør hvile i sig selv. Vi ønsker, at der ikke er underskud på postvæsenets samlede budget, men ønsker ikke, at der gennem postvæsenet sker en indirekte beskatning. Men man kan naturligvis ikke på et budget på omkring 260 mill. kr. sikre sig imod, at der i de enkelte år bliver udsving på nogle få millioner kroner.

Det er lidt vanskeligt for mig på basis af de sparsomme oplysninger i bemærkningerne til lovforslaget og i den højtærede ministers forelæggelsestale at blive klar over, hvor nødvendig den foreslåede forhøjelse af taksterne er. Det siges, at lønforhøjelsen medfører en merudgift på 9 mill. kr. for indeværende år og 11 mill. kr. for næste finansår. I budgettet for indeværende år er

[A. C. Normann.]

regnet med et overskud på godt 14 mill. kr., således at der altså faktisk skulle være en lille margin til den rigtige side. Vi afventer med interesse de oplysninger, der her eller i udvalget kan gives til nærmere belysning af postvæsenets økonomi.

Jeg kan godt til disse ord om vort principielle standpunkt føje, at den økonomiske situation selvfølgelig opfordrer folketetinget til at sørge for, at vi netop i den tid, vi er inde i, er på den sikre side af balancepunktet, hvis tvivl om, at regnskabet vil balancere pr. 31. marts, er tilstede.

Med hensyn til forslagets enkeltheder nærer jeg meget store betænkeligheder ved en almindelig forhøjelse af avisporto, der på grund af høje og, såvidt jeg ved, nu igen stigende papirpriser let kan bidrage til at skille postvæsenet af med nogle af dets gamle og faste kunder, dagblade af alle partifarver, som har en kulturel mission, og som det måske en dag under en anden prisudvikling kunne være en fordel for postvæsenet at have bevaret — deri er jeg enig med det ærede medlem hr. Holmberg.

Den forhøjelse af brevporto, som indeholdes i bestemmelsen om, at den laveste vægtsats, 50 g, ændres til 20 g, hvorved alle breve mellem 20 og 50 g skubbes op i den dyrere gruppe, kan der måske gives god saglig begrundelse for, og den må på forhånd vække en vis sympati, fordi den fører os nærmere henimod den nordiske enhed på postvæsenets område. Men dels er der jo et meget stort spring fra 20 til 50 g, dels vil en sådan forhøjelse af vægtgrænsen volde stort besvær i forretningsverdenen. Yderligere kan det siges, at den nordiske hovedregel, at den porto, der gælder i afsenderens land, skal gælde for forsendelser også til de andre nordiske lande, kommer vi dog ikke i strid med ved at bevare den hidtil gældende 50 g-grænse. Dertil kommer, at det er et spørgsmål, om man kan se væk fra den indvending, at en overgang til en 20 g-grænse vil medføre en stor ulempe og omkostning både for postvæsenet og for dets kunder derved, at det i meget stor udstrækning vil blive nødvendigt at veje brevene, hvis vægtgrænsen skal gå midt igennem det store antal af almindelige brevfor sendelser.

De fleste af de øvrige forhøjelser vil der næppe kunne indvendes noget vægtigt imod.

Vi har forskellige forbehold at tage, men er naturligvis rede til at drøfte spørgsmålene i et udvalg. Det samme gælder ændringen i statsbaneloven, der hænger nøje sammen med forhøjelsen af postvæsenets takster for forsendelse af pakker.

Alfred Jensen: De to lovforslag er jo gengangere. Da vi sidst så dem, var det som led i regeringens nedskæringsplaner; det var i september, da man talte om inddragelse af købekraften. Min gruppe gik imod hele dette nedskæringskompleks og er naturligvis også imod de bestemmelser, her er tale om. Der er ikke siden fremkommet noget som helst nyt — jeg er lige ved at tro, at forelæggelsestalen ord til andet var den samme, som blev leveret af den dengang raske trafikminister. De oplysninger, der blev givet om rentabilitet og angående de forskellige områders evne til at dække omkostningerne, er væsentlig, jeg tror endda nøjagtig de samme, som blev givet i september. Der er ikke sket nogen ændring fra vor side til disse forslag. Vi gik imod dem i september og vil også gøre det denne gang. Jeg skal ikke ved denne lejlighed gå i enkeltheder; hvis der bliver noget ud af lovforslagene, får vi dem jo til anden behandling, og jeg vil forbeholde mig så at knytte nogle bemærkninger til enkelthederne. Men jeg afventer altså, hvordan det går med den videre behandling.

Oluf Pedersen: Et forslag som det foreliggende var jo fremme i september og blev, som det har været omtalt her, fejlet til side. Jeg forstod, at det var kasseret, og jeg havde ikke ventet, at det ville komme igen.

Nu er det ikke min mening, at det altid skal være sådan, at hvis en statsvirksomhed giver underskud, må man lægge på taksterne. Man kunne jo godt tænke sig, at der i stedet for kunne foretages en rationalisering. Her ligger det oven i købet sådan, at der, såvidt jeg kan se, ikke er noget underskud, der skal dækkes, men at postvæsenet har givet overskud. Vi fik en stor forhøjelse af posttaksterne i 1952. Der skete under behandlingen i tinget det overraskende, for mig at se noget besynderlige, at dagbladene og ugebladene fik en forhøjelse både af nummerporto og anmeldelsesporto, mens

[Oluf Pedersen.]

man så til gengæld satte vægtgrænsen for dagblade op med det resultat, at de helt eller delvis slap for forhøjelse, medens derimod uge- og månedsblade fik en reel forhøjelse på henholdsvis 33 og 50 pct. på de to nævnte poster. Det skulle man synes måtte være nok, men nu foreslås der yderligere en forhøjelse af nummerportoen, der var 3 øre og sidst blev sat op til 4, altså en forhøjelse på 33 pct., op til 4,8 øre, altså en forhøjelse på 20 pct., således at der nu er tale om en forhøjelse pr. nummer på 60 pct. i forhold til før 1952. For anmeldelsesportoen, der før var 10 øre, og som sidst fik en forhøjelse på 50 pct. op til 15 øre, foreslås nu en forhøjelse på 33 pct. op til 20 øre, således at der er tale om en forhøjelse med 100 pct. i forhold til før oktober 1952.

Det ser ud til, at man fra postvæsenets side begrundet denne forhøjelse, som altså først og fremmest rammer de små blade, med, at ekspeditionen af de store, tykke dagblade giver underskud. Det vil altså sige, at ekspeditionen af dagblade, som giver underskud, skal medføre en forhøjelse for de blade, man tjener på. Nu er der jo her det særlige forhold, at postvæsenet har eneret, når det gælder breve. Hvis man sender et brev på anden måde end med posten, skal der alligevel frimærker på, hvis man vil holde loven. Hvis man, for at tage et eksempel, lægger en meddelelse ind i et auktionsbrev, som sendes her til København, skal der porto på, selvom det slet ikke ekspederes gennem postvæsenet. På grund af denne eneret er postvæsenet beskyttet. Man siger altså, at det er ekspeditionen af dagbladene, der giver underskud, men dagbladene har mulighed for at konkurrere med postvæsenet ved omdeling, og der er noget, der tyder på, at postvæsenet ikke er rigtig konkurrencedygtigt, og at det i virkeligheden er her, man burde sætte ind, og at det ikke er tiltrængt at lægge på portoen for de andre. Kan man ikke lægge på, hvor man har underskud, må man gøre sig konkurrencedygtig på andre områder, nemlig ved at rationalisere. Man bør selvfølgelig kunne konkurrere. Hvis man ikke kan det, må man lukke virksomheden, og man kan jo ikke tænke sig, at der i øjeblikket skulle være stemning for at lade postvæsenet gå over til privat drift.

Jeg kan ikke anbefale lovforslaget. Vi stillede under behandlingen i 1952 et ændringsforslag, hvorefter man skulle have lov til at anmelde blade for en længere termin end 3 måneder, nemlig et år, og jeg vil anbefale, at man foretager en ændring på det punkt nu. Det vil jo ikke give større administration for postvæsenet; det vil give mindsket arbejde for postvæsenet og en besparelse for bladene.

Formanden: Den højtærede landbrugsminister har ordet som fungerende minister for offentlige arbejder.

Landbrugsministeren (Smørum): Det ærede medlem hr. Holmberg indledede med nogle bemærkninger om, at han egentlig var enig i, at postvæsenet skulle være en forretning, som skulle hvile i sig selv, men det mente det ærede medlem også at det kunne, selvom de foreslåede takstforhøjelser ikke blev vedtaget.

Post- og telegrafvæsenet havde i 1953—54 et overskud på ca. 25 mill. kr., men i den forløbne del af finansåret 1954—55, indtil udgangen af oktober måned, er overskuddet dalet til knap 3 mill. kr. Der er næppe nogen tvivl om, at billedet vil forbedres i den sidste halvdel af finansåret. Ser man på de enkelte forretninger, er der slet ingen tvivl om, at postvæsenets overskud hidrører fra rigstelefonen og fra transitindtægter fra telefon- og telegrafforbindelser med udlandet.

Betragtes imidlertid postforretningerne isoleret, er der ikke noget overskud, men snarere et underskud, og dette er iøvrigt meget forståeligt, når man tager hensyn til de fra forårets lønforlig og stigninger i tjenestemandslønningerne stammende udgiftstigninger, der, som jeg gjorde opmærksom på ved forelæggelsen, udgør ca. 9 mill. kr. for indeværende finansår og yderligere 2—3 mill. kr. for det kommende finansår, og som i langt højere grad rammer postforretningerne end telefon- og transitforretningerne. Postforretningerne afvikles nemlig i langt højere grad ved manuel arbejdskraft end telefonforretningerne, hvor teknikken spiller en langt større rolle. Ganske vist er også udgiften til forrentning og afskrivning stærkt stigende på grund af nyanlæg, men de tidligere bestående tekniske anlæg medfører

[Landbrugsministeren.]

ikke forøgede udgifter, fordi lønningerne stiger.

Det ærede medlem hr. A. C. Normann gjorde nogle bemærkninger om den del af lovforslaget, som vedrører avisportoer. Foretagne beregninger viser, at post- og telegrafvæsenet har et betydeligt underskud på avisbesørgelsen. Det er iøvrigt indlysende, når der foretages sammenligninger med de beløb, som aviserne må betale for omdeling ved tariflønnen arbejdskraft, hvilke beløb er mere end dobbelt så store som de beløb, post- og telegrafvæsenet kan afsætte til omdelingen. Jeg synes, det er urimeligt, at staten vedblivende skal give et betydeligt statstilskud til udbringning af aviserne.

Postvæsenet har underskud på en række andre forretninger, f. eks. pakkebefordringen og girodbetalingskort. Ved disse forretninger er omdelingen forholdsvis dyr.

Jeg mener ikke, at det kan være rigtigt i ly af forholdsvis store, men måske svindende indtægter fra telefon og transit at gøre det egentlige postvæsen til en underskudsforretning. Hvis man vil undgå det, er det nødvendigt at forhøje taksterne, sådan som det er foreslået.

Ved det her foreliggende forslag har man søgt de nævnte forhold udjævnet og samtidig søgt at lægge brevportoer og brevenes vægtsatser på linie med vore nabolandes. Jeg kan ikke se nogen særlig grund til, at vi her i Danmark skal have lavere posttakster end i vore nabolande. Det kan tværtimod være ønskeligt, at vi også på dette område søger at nå til den ensartethed, som man diskuterer så meget i det nordiske råd.

Jeg forstod på en række af ordførernes indlæg, at sådan nogen absolut ubetinget tilslutning gav man ikke udtryk for, men jeg forstod også på det ærede medlem hr. Homberg, at han ikke ville nægte at medvirke til en saglig forhandling i et udvalg, og det ærede medlem hr. Tesdorpf gav ligeledes tilsagn herom med tilføjelse af, at megen velvilje fra partiet skulle man ikke forvente. Jeg vil dog alligevel tillade mig på grundlag af de udtalelser, der er faldet her ved første behandling, at regne med, at det ved en fordragelig forhandling i udvalget nok skal lykkes at gennemføre dette

lille lovforslag, som jeg for mit vedkommende synes er særdeles velbegrunderet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Poul Hansen (Svendborg): Jeg tillader mig at foreslå, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Udvalget angående forslag til lov om forlængelse af skattefritagelsen i henhold til lov nr. 117 af 9. april 1933 om lempelse i beskattningen til staten af nyopførte bygninger har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Det er meddelt mig, at det ærede medlem fru *Nina Andersen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Nina Andersen* er udpeget *A. C. Normann*, som herefter er valgt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 2. december, kl. 13 med følgende dagsorden.

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om arbejdstageres opfindelser.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i postloven og
Forslag til lov om ændring i statsbaneloven.

3) *Første behandling af:*

Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1955 til 31. marts 1956.

Mødet hævet kl. 14.

29. møde.

Torsdag den 2. december kl. 13.

Formanden: I skrivelse af 30. november meddeler udenrigsministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning i anledning af en under 4. marts 1953 i byen Montevideo afsluttet handels- og skibsfartstraktat mellem Danmark og Uruguay.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Udenrigsministeren (H. C. Hansen): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning i anledning af en under 4. marts 1953 i byen Montevideo afsluttet handels- og skibsfartstraktat mellem Danmark og Uruguay.*

Den stigende samhandel mellem Danmark og Uruguay efter krigen gjorde det ønskeligt at afslutte traktaten, der er baseret på princippet om mestbegunstigelsesbehandling og indeholder en række i lignende traktater sædvanligt forekommende bestemmelser til gensidig sikring af de to parters statsborgeres rettigheder og interesser.

Traktaten er den 8. juni d. å. blevet behandlet og vedtaget i det uruguayanske senat samt af dette oversendt til deputeretkammeret til behandling med henblik på ratifikation, der efter de foreliggende oplysninger ventes at ville finde sted i nær fremtid. Under disse omstændigheder anser udenrigsministeriet det for ønskeligt, at der nu også fra dansk side tages skridt til at gennemføre ratifikationen.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om arbejdstageres opfindelser.

Valgt blev: *Lindberg, Heising, Lund Jensen, Carl P. Jensen, Peter Jørgensen, Th. Mikkelsen, Hans Rasmussen, Ravn, Givskov Christensen, Søren Andersen, Vagn Bro, Heilesen, Conrad Kofoed, Adolph Sørensen, Hanne Budtz, Ninn-Hansen og Rager.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i postloven og forslag til lov om ændring i statsbaneloven.

Valgt blev: *Poul Hansen (Svendborg), Holger Eriksen, Victor Gram, Andreas Hansen, Hans Knudsen, M. Larsen, Mørk, Lars M. Olsen, Holmberg, N. Chr. Christensen, Ladefoged, Harald Nielsen, Paabel, Tesdorpf, Stæhr Johansen, Poul Sørensen og A. C. Normann.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1955 til 31. marts 1956.

(Lovforslaget findes i tillæg D. sp. 1; fremsættelsen findes i tidenden sp. 917).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Kolbjørn: Finanslovbehandlingen har fået en anden form, i hvert fald hvad dens generelle del angår, efter grundloven af 1953. Den storpolitiske debat har fundet sted på grundlag af statsministerens redegørelse ved folketingssamlingens åbning, ligesom en række af de mest aktuelle spørgsmål, herunder valutaproblemet, forsvarsudgifterne og udskrivningen af den direkte skat, har været genstand for indgående drøftelse ved særlig behandling.

Vor opgave må da først og fremmest blive den at tage finanslovsforslaget som helhed op til belysning som indledning til